

Foto: Paul Rimmerfors

Farofylld flykt från fattigdom

Över 30 000 illegala invandrare från Västafrika landade på Kanarieöarnas stränder förra året. Men många, alltför många, har dött under färden från Senegals kust.

MIGRATION ÄR INTE ETT NYTT FENOMEN i Västafrika. Tidigare gick strömmen inom regionen, till bland annat Libyen, Senegal och Marocko som ansågs som attraktiva arbetsmarknader, och även till Europa som ju ofta karaktäriseras som ett paradys.

Men på senare år har migranterna i ökande takt vänt sig mot främst Spanien och Italien. Under strapatsfyllda och ofta dödliga resor, via Saharaöknen till Mauretanien eller Libyen och därefter vidare till Marocko, försöker man nå den lilla spanska enklaven Melilla bakom höga stängsel och med välbevakade kuster.

Andra beger sig till Libyen för en eventuell båtresa till Ita-

lien. För ett par år sen noterade man en ny rutt: dåligt utrustade båtar som gick 1 500km över Atlanten från Gambia, Guinea, Guinea-Bissau, Senegal och Mauretanien till Kanarieöarna. Detta tog ordentlig fart under 2006. Laurent de Broeck, vice chef på *International Organisation for Migration's* regionkontor i Dakar, tror att trenden inte kommer att minska under 2007.

Fattigdomen är den främsta orsaken till emigrationen. De som lämnar sina hem är främst unga män i 20–25 årsåldern. Hög arbetslöshet, torka och låg produktivitet inom jordbruket har lett till ett ökat intresse att emigrera.

I Senegal har många tappat förtroendet för president Abdou-

lai Wade som lovade jobb och en satsning på ungdomen när han valdes till president år 2000. En resa till Kanarieöarna ses därför av många unga män som den enda utvägen när man förlorat hoppet om ett jobb och drägligt liv i sitt hemland,

På grund av den restriktiva europeiska flyktingpolitiken blir illegal migration ofta den enda utvägen, uppmuntrad av dem som "lyckats". De ger intryck av att det är lätt att hitta arbete och att allt finns att få tag på.

– Sällan nämns att många illegala afrikanska immigranter lever som hemlösa på gator och i portuppgångar och tvingas tigga mat av andra afrikaner och invånare, berättar Ousman som jag mötte på flyget Lissabon–Dakar och som inte svarade på hur han lyckats etablera sig i Spanien med jobb inom byggbranschen.

EN BILJETT, ETT SÅ KALLAT PAKETPRIS, kan kosta mellan 1 500 och 2 000 euro per person. Där brukar ingå båtresa, mat och vatten och i vissa fall "tips och råd" om hur man ska undvika att skickas hem när man nått målet. Resenärerna uppmanas att inte ta med sig några identitetshandlingar eftersom, enligt gällande asylrätt, en anonym flykting automatiskt får uppehållstillstånd efter 40 dagar om man inte lyckats etablera identiteten.

De rika migranterna kan välja att betala för en resa med en stor modern båt; den fattige har oftast inget val utan tvingas ta en av de små, öppna fiskebåtarna i trä som ibland tar upp till 200 personer ombord på en mycket farlig resa över Atlanten.

Migranterna tränas på hårda träbänkar utan skydd mot den heta solen där de kan sitta i uppmot flera veckor. De som har otur stoppas av kustbevakningen och riskerar fängelse och hemsändning. I värsta fall kapsejsar båten under överfärden och emigranten drunkar eller så dör man av uttorkning pga hettan.

Pengarna samlas ihop inom den stora afrikanska familjen; ibland lånar man pengar eller säljer personliga ägodelar för att finansiera resan. En familj vars son lyckas, räknar med påtaglig finansiell hjälp i form av regelbundna pengar som skickas via till exempel Western Union.

– Min pappa sålde alla får och hästar, utom en, för att finansiera min resa från Senegal till Kanarieöarna förra året. Men båten tvingades återvända eftersom vågorna var för farliga när vi skulle över från Marocko, så vi har förlorat de pengarna, cirka 800 euro, berättar Nogay, 34 år och före detta lastbilschaufför från Lougaregionen, för mig.

– Nu är det jättesvårt för min familj att försörja sig och jag skickar så mycket pengar jag kan varje månad från Dakar där jag bor nu. Min familj vill inte att jag ska resa igen, men det är kanske nödvändigt för att min pappa ska kunna gå i pension. Jag är inte rädd för havet!

ILLEGAL MIGRATION MELLAN AFRIKA OCH EUROPA beräknas omsätta runt 300 miljarder USD per år, enligt UNODC, FN:s organ mot droger och brott.

Människosmuggling är ännu inte ett brott i alla länder i

Västafrika och vissa stater saknar eller har mycket svag kustbevakning vilket underlättar avfärder härifrån.

Bakom den mycket lukrativa verksamheten ligger kriminella ligor från Senegal, Nigeria och Ghana, och även internationella ligor, ibland med finansärer så långt bort som i Bangladesh och Pakistan. Även lokala opportunisterna finns på plats utmed Västafrikas långa stränder.

En UNOCD-rapport uppskattar att cirka 40 procent av de små båtarna kapsejsar. Bara under förra året beräknas uppemot ett tusental personer ha dött under dessa resor.

Den senegalesiske läkaren Dione, som jobbar för Läkare utan gränser, var med att ta emot ett hundratals hemskickade landsmän i St Louis i norra Senegal i november och december. De tog hand om både döda och levande, många med svåra psykiska problem efter traumat de upplevt och stressen över att inte ha genomfört resan.

Trots dessa dystra fakta är det många som misslyckats som sparar pengar för att försöka igen.

– När vi nått Marockos kust för att kryssa över till Spanien började vår båt läcka och vi tvingades återvända till Senegal. Alla 93 passagerarna förlorade sin insats. Jag hade sparat i 4–5 år för att kunna resa, berättar Moussa, 22 år och ambulering handelsman i Dakar.

– Eftersom jag inte sett några större faror med att ta båten till Kanarieöarna så kommer jag att försöka igen, men först måste jag spara pengar.

Moussa erkänner att han inte känner till hur livet verkligen är i Spanien men han är övertygad om att skulle han en dag återvända därifrån till Senegal kommer han att ha det bättre än innan.

UNDER PRESIDENTVALSKAMPANJEN I ÅR var den illegala migrationen en valfråga hos oppositionen. Man citerade unga män som säger "Spanien eller döden", en kritik mot president Wades misslyckade arbetsmarknads- och ungdomspolitik.

Regeringens svar har hittills varit relativt kosmetisk och inte menad att söka lösa de underliggande problemen. Genom diskussioner med den spanska regeringen har man fått hjälp med kustbevakningen. Man vill även att Spanien ska ta emot ett ökat antal legala immigranter varje år. En känd rapartist har engagerats i en lokal kampanj och man har påbörjat ett utbildningscentrum för hemskickade personer.

Men kritikerna menar att regeringen inte tagit den arbetslösa ungdomen på allvar. Röda Korset i St. Louis, dit 5 000 repatrierades förra året, menar att den illegala migrationen kommer att fortsätta i samma takt tills regeringen tar tag i de grundläggande problemen, fattigdom och arbetslöshet.

ULRIKA SANDBERG
Dakar

För mer information:
www.unodc.org/unodc/index.html
www.iom.int/jahia/jsp/index.jsp
www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=61484